

ရေနံချောင်းမြို့ ရွှေတောင်ပါဠိတက္ကသိုလ်အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတဘွဲ့ရ ဆရာတော်ဘန္တူ ဇနိတ ၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

မွေးဖွားရာဇာတိ

ဆရာတော်သည် မန္တလေးတိုင်း၊ မြင်းခြံခရိုင်၊ ကျောက်ပန်းတောင်း မြို့နယ်၊ ဘုရားကြီးကုန်းကျေးရွာ၊ ခမည်းတော် ဦးမဲ၊ မယ်တော် ဒေါ်ပိုး တို့မှ (၁၂၉၇) ခုနှစ်၊ တော်သလင်း လဆန်း (၁၄) ရက် အင်္ဂါနေ့ နံနက် (၄) နာရီအချိန်တွင် ဖွားမြင်သန့် စင်ခဲ့ပါသည်။

အခြေခံ ပညာသင်ကြားခြင်း

ဆရာတော်သည် (၁၃၀၂) ခုနှစ်၊ အသက် (၅)နှစ် အရွယ်တွင် ဘုရားကြီးကုန်းကျေးရွာ (နောင်အခါ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့ စိတ္တပါလ ဂူကျောင်းတိုက်ကြီး၏ ပဓာနနာယက၊ အဂ္ဂမဟာ ကမ္မဋ္ဌာနစရိယ ဖြစ်တော်မူလာမည့်) ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆရာတော်၊ ဘဒ္ဒန္တ သုဇာတ နှင့် ဘဒ္ဒန္တ ပဏ္ဍဝတို့ ထံတွင် သူငယ်တို့ ဘာဝ တတ်သင့်တတ်ထိုက်သော အခြေခံပညာ မြန်မာသင်ပုန်းကြီး၊ မင်္ဂလာသုတ်၊ အတွင်းအောင်ခြင်း၊ အပြင်အောင်ခြင်း၊ နမက္ကာရ၊ လောကနီတိ၊ ပရိတ်ကြီး၊ ဂဏန်းသင်္ချာ များကို သင်ကြား တတ်မြောက်ခဲ့ပါသည်။

သာမဏေပြုခြင်း

၁၃၀၆ ခုနှစ်တွင် ဖခင်၏ ညီအရင်း ဦးလေးတော်ဖြစ်သော ဘဒ္ဒန္တ သီလာစာရ သီတင်းသုံးရာ ကျောက်ပန်းတောင်း မြို့နယ်၊ အမှောင်ကန် ကျေးရွာ ပုဗ္ဗာ ရုံကျောင်းသို့ ကျောင်းသား ဘဝနှင့် ပင် ရွှေ့ပြောင်း၍ပညာသင် ကြားခဲ့ပြီး သဒ္ဓါ၊ သင်္ကြိုဟ် သရုပ်ခွဲနှင့် ဝိနည်း မာတိကာများ သင်ကြားခဲ့ပါသည်။
၁၃၁၀ ခုနှစ်တွင် အမှောင်ကန် ကျေးရွာ၊ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်း ဆရာတော်ထံတွင် မိဘနှစ်ပါး၏ ပစ္စည်းလေးပါး အထောက်အပံ့ဖြင့် ရှင်သာမဏေ ပြုခဲ့ပါသည်။

ရေနံချောင်းမြို့သို့ ပညာသင်ထွက်၍ စာမေးပွဲများ အောင်မြင်ခြင်း

၁၃၁၃ ခုနှစ်တွင် ကျောက်ပန်းတောင်း မြို့နယ် အမျှော်ကန် ကျေးရွာမှ ရေနံချောင်းမြို့၊ နောင်တော် ရှင်စန္ဒောဘာသ ရှိရာ ရွှေတောင် ပါဠိတက္ကသိုလ် စာသင်တိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ ခဲ့ပါသည်။ ထိုကျောင်း မှပင် စာပြန်ပွဲဆိုင်ရာများကို ဘဒ္ဒန္တ နန္ဒမာလာ (အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ)၊ ဘဒ္ဒန္တ ဝဏ္ဏစာရ၊ ဘဒ္ဒန္တ နာရဒ၊ ဘဒ္ဒန္တ ဓမ္မိကာ၊ ဘဒ္ဒန္တ ပညိန္ဒ၊ ဘဒ္ဒန္တ ပဏ္ဍိတ၊ ဘဒ္ဒန္တ ဓမ္မပါလ တို့ထံ၌ လိုအပ်သည့် စာပေများကို ဆည်းပူးခဲ့ပြီး (၁၃၁၄) ခုနှစ် ၌ ပထမငယ်တန်း၊ (၁၃၁၅) ခုနှစ်တွင် ပထမလတ်တန်း၊ (၁၃၁၆) ခုနှစ်တွင် ပထမကြီးတန်း တို့ကို အောင်မြင် တော်မူခဲ့ပါသည်။

ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း

(၁၃၁၆) ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း (၁၄) ရက် နံနက် (၉) နာရီအချိန် တွင် အမျှော်ကန်ကျေးရွာ၊ ပုဗ္ဗရုံကျောင်း ခဏ္ဍာသိမ် ၌ပင် တလိုင်းကန်ကျေးရွာ ရွှေဘုံသာကျောင်းတိုက်ကြီး၏ ဦးစီးနာယက၊ ဘဒ္ဒန္တ ဝိရိယ ကို ဥပဇ္ဈာန်ပြု၍ ကျောက်ပန်းတောင်း မြို့နယ် အမျှော်ကန်ကျေးရွာ ဘုရားဒါယကာ ကျောင်းဒကာ ကားပိုင်ရှင် ဦးထွန်းတင်-ဒေါ်ဆင်လှ၊ သမီး မအေးသန်း တို့၏ ပစ္စည်းလေးပါး အထောက်အပံ့ဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။

စာပေပရိယတ္တိကို သင်ကြားဆည်းပူးတော်မူခြင်း

ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ ဖနိတ သည် မွေးဖွားရာဇာတိရှိ ဆရာတော်များ၊ ရေနံချောင်းမြို့ ရွှေတောင်ပါဠိ တက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက်ရှိ ဆရာတော်များနှင့် မန္တ လေးမြို့ စကုတိုက် ဆိုင်းတန်းကျောင်း ဘဒ္ဒန္တ ဣန္ဒက (သကျသီဟ ဓမ္မာစရိယ) အလယ်တိုက်၊ ဘဒ္ဒန္တ နန္ဒစရိယ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) တောင်သမန်ကျောင်းတိုက် ဘဒ္ဒန္တ ကေသဝ၊ ဝေယံဘုံသာ ကျောင်းတိုက် ဘဒ္ဒန္တ ကလျာဏ (အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ) မိုးကောင်းကျောင်းတိုက်မှ ဘဒ္ဒန္တ ဇောတိက (အဂ္ဂါဘိဓဇ)၊ ဘဒ္ဒန္တ ဉာဏ (အဂ္ဂါဘိဓဇ)၊ ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး သံဃတက္ကသိုလ် နာယက ဘဒ္ဒန္တ သေဠိလ (အဂ္ဂါဘိဓဇ)၊ ဘဒ္ဒန္တ ပညာဒီပ (ဘီ-အေ) နှင့် (ဝိဇ္ဇာ/သိပ္ပံ)၊ (မဟာဝိဇ္ဇာ/မဟာသိပ္ပံ) မှ ကထိကများ၊ ဇမ္ဗူဒီပ ကျောင်းဆောင်မှ ဘဒ္ဒန္တ ဉာဏုတ္တရ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)၊ ဘဒ္ဒန္တ ဝိသုဒ္ဓိ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)၊ ဧရာဝတီတိုင်း ဝါးခယ်မ မြို့ မန္တ လေးကျောင်း ချမ်းသာကြီး ဆရာတော် နှင့် ဘဒ္ဒန္တ အဓိကာ၊ ဘဒ္ဒန္တ စရိယ၊ ဘဒ္ဒန္တ ပညာဇောတ တို့ထံ၌ အထက်တန်း ပညာရပ်များကို သင်ကြားဆည်း ပူးတတ်မြောက်ခဲ့ပြီး (၁၃၁၈) ခုနှစ် ဓမ္မာစရိယတန်း၊ ဂုဏ်ထူးကျမ်းနှင့် တကွ အောင်မြင်ခဲ့၍ သာသနဓဇ သီရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့ ပါသည်။

ဘွဲ့တံဆိပ်တော်များ

၁၃၂၀ ခုနှစ် တိပိဋပရေ စာပြန်ပွဲကြီးတွင် သုတ္တန္တ ပိဋက သင်ရိုးသုံးကျမ်း အာဂုံပြန်ဆို အောင်မြင်၍ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ ဒီဃဘာဏာယ ဘွဲ့ တံဆိပ်တော်၊ (၁၃၂၃) ခုနှစ် တွင် သဘောရေးဖြေ အောင်မြင်တော်မူ၍ ဒီဃနိကာယကောဝိဒ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ယခုတိုင်အောင် မီးရထား မီးသင်္ဘော အထက်တန်း အခမဲ့ ခရီးသွားလာ နိုင်ခွင့် လက်မှတ်တို့ကို ဆက်ကပ်ပူဇော်ခြင်း ခံရပါသည်။

ထိုနှစ်၌ပင် ရန်ကုန်မြို့၊ မင်္ဂလာဂတိ ဝိသုဒ္ဓိ အသင်းကြီးမှ ကြီးမှူး၍ မန္တလေးမြို့ မစိုးရိမ်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ နိကာယ်ငါးရပ်၊ (ပါဠိ) အာဂုံ ရေးဖြေ စာမေးပွဲ အောင်မြင်ခဲ့၍ ဒီဃ နိကာယဘာဏာက ဂန္တီ ရဉာဏ ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ကိုလည်း ရရှိခဲ့ပါသည်။

(၁၃၂၄) ခုနှစ်တွင် မိခင် ရွှေတောင်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သံဃာတော် (၂၈၀) ပါးတို့အား စာပေများ ပို့ချ၍ အစိုးရ ပါဠိ ပထမပြန် စာမေးပွဲကြီး ကြပ်ရေး နာယက တာဝန်၊ အဖြေလွှာများ စစ်ဆေးရာ စာစစ်တာဝန် များ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

(၁၃၅၉) ခုနှစ် ပြာသိုလဆန်း (၇) ရက် (၁၉၉၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၄)ရက်) နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ သာသနာ့ ရေးဝန်ကြီးဌာန မှ အဂ္ဂမဟာဂန္တ ဝါစက ပဏှိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။

(၁၃၆၇) ခုနှစ် (၂၀၀၅ ခုနှစ်) တွင် လည်း အဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမဇောတိက ဇေ ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ကိုဆက်ကပ်လှူဒါန်းခြင်း ခံခဲ့ရပါသည်။

ဘာသန္တ ရ ဆည်းပူးရန် ရန်ကုန်မြို့သို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း

(၁၃၂၆) ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓသာသနာပြု သံဃာ့ တက္ကသိုလ်ကြီးတွင် အင်္ဂလိပ်စာ စသော ဘာသန္တ ရများကို လေ့လာသင်ကြားခဲ့ပြီး မှော်ဘီမြို့၊ ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့ အစည်းအဝေးကြီး၌ သံဃသမ္ဘု တိရ သံဃာ့ကိုယ်စားလှယ်တာဝန် ထမ်းဆောင် ခဲ့ပါသည်။

(၁၃၂၇) ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာအေး ဇမ္ဗူဒီပကျောင်းဆောင် ပဋိဝိသောကေ အဖွဲ့ နိကာယရေး ဌာနတွင် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ပါဠိတော် နိဿယများ ရေးသားခဲ့၍ ဘာသန္တ ရများ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ပါသည်။

သာသနာ့ ဝန်ဆောင်မှု များ

(၁၃၂၈) ခုနှစ် တွင် ရေနံချောင်းမြို့ ရေတောင်ပါဠိတက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက်ကြီးသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ပြီး ငယ်လတ်ကြီး ဓမ္မာစရိယတန်းတို့အတွက် အတန်းပေါင်းစုံ နေ့ပါဠိများကို နှစ်ပေါင်း (၃၀) ကျော် အမြဲမပြတ် ပို့ချရင်း သာသနာတော်ကြီးကို ပြုစုစောင့်ရှောက်တော်မူခဲ့ခြင်း၊ ရေနံချောင်းမြို့သာသနာတော် စတုပစ္စယ ရိုးမနေ့စဉ် ဆွမ်းလောင်းအသင်းကြီး၏ ဆွမ်းဆန်တော်များ၊ အလှူတော်ငွေများ ရရှိရေးအတွက် မြို့နယ်အတွင်း အနုမောဒနာ တရားပွဲများ ဟောကြားရသော ဓမ္မကထိကတာဝန်၊ သြဝါဒစရိယတာဝန်များ ထမ်းဆောင်ခြင်းနှင့် မိမိ မွေးနေ့တိုင်း နှစ်စဉ်မြို့လုံးကျွတ် သံဃာတော်ပေါင်း (၁၀၀၀) နှင့် သီလရှင်အပါး (၁၀၀) တို့အား ဆွမ်း၊ ဆွမ်းဟင်းနှင့်တကွ (၁) နှစ်စာရသမျှလာဘ်လာဘ ပစ္စည်းများကို ဗလာမပါ စာရေးတန် မဲချ လှူဒါန်းခဲ့ရာ ငွေရတုအထိမ်းအမှတ် ဒါနဇယန္တိ (၂၅)ကြိမ်မြောက်တိုင်အောင် ကျင်းပ လှူဒါန်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

(၁၃၄၂)ခုနှစ်မှစ၍ ဆရာတော် ဦးသောဘန (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)၊ ဆရာတော် ဦးတေဖနိယ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) တို့နှင့်အတူ ကျောင်းတိုက်ကြီး၏ တတိယ ပဓာန နာယက တာဝန်၊ သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း အဆင့်ဆင့်တွင် တိုင်း ဝိနိစ္ဆယ၊ နိုင်ငံတော်ဝိနယတို့ကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရသော ဝိနည်းမိရ် တာဝန်၊ စတုတ္ထအကြိမ် သံဃာ့သမ္မတိ ကိုယ်စားလှယ်တာဝန်၊ အစိုးရပါဠိ ပထမပြန်စာမေးပွဲ ကြီးကြပ်ရေးတာဝန်၊ သြဝါဒစရိယ တာဝန်တို့ကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပါသည်။

(၁၃၂၇) ခုနှစ် ကမ္ဘာ့အေး ဇမ္ဗူဒီပ ကျောင်းဆောင်၌ ပါဠိ ပဋိပသောကေ အဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင် အဖြစ်နှင့် အင်္ဂုတ္တိရ် ပါဠိတော် နိဿယများ၊ သာသနာ့ သီရိအနုမောဒနာ၊ နိဗ္ဗာန်လမ်းညွှန် ကဗျာမွန်ကျမ်း တို့ကို ရေးသားခဲ့ပါသည်။

(၁၉၉၆) ခုနှစ် (၁၃၅၈)ခုနှစ် တွင် ပြည်ပသာသနာပြုရေးအဖြစ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ နီပေါနိုင်ငံ၊ စင်ကာပူနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံများသို့ ကြွရောက်တော်မူခဲ့ပြီး အိန္ဒိယ ကုသိနာရုံတွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် နိုင်ငံမှ ဒကာတော် ဦးသာထွန်းဖြူ အမှုရှိသော အဖွဲ့ဝင် (၂၀) ဦးတို့အား ဗောဇနယျဗန္ဓု ခေါ် သစ္စာလေးပါး သိထိုက်သော ဆွေမျိုးများဖြစ်အောင် ဆွေမျိုးစပ် တရားတော်များကို ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် စင်ကာပူနိုင်ငံ နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့၌လည်း ဗုဒ္ဓတရားတော်များဟောကြားခဲ့ပါသည်။

(၁၉၉၇)ခုနှစ်၌လည်း အမေရိကန်နိုင်ငံ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ဉာဏိဿရတည်ထောင်ထားသော တက္ကဆက် ပြည်နယ် အော်စတင်မြို့ရှိ သီတဂူဗုဒ္ဓဂိဟာရ၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်ခဲ့ပြီး အမေရိကန်မိသားစုအချို့ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ သို့သက်ဝင်ယုံကြည်စေခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင်လည်း အမေရိကန်နိုင်ငံ (ဖွီအိုအေ) အသံလွှင့်ဌာနမှ လည်း ကမ္ဘာ့ သို့ မေတ္တာအခါတော်နေ့ တရားတော်၊ အဘိဓမ္မာအခါတော်နေ့ တရားတော်၊ သာမညဗလ

အခါတော်နေ့ တရားတော်၊ ယခုရောနှောင်ပါ ချမ်းသာရေး တရားတော်၊ ဘဝ အာမခံရေး တရားတော်များကို အသံလွှင့် ဟောကြား၍ သာသနာပြုခဲ့ပါသည်။

(၁၉၉၉-၂၀၀၀) ခုနှစ် (၁၃၆၁-၁၃၆၂) ခုနှစ် တွင် အင်ဒီယားနားပြည်နယ် ဖိုးဒ် ဝိန်းမြို့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓ သာသနာပြုအသင်း၌ သီတင်းသုံးခဲ့သည်။

(၂၀၀၀) ခုနှစ် သြဂုတ်လ ၁၃ ရက် (၁၃၆၃ ခု ဝါခေါင်လ) မှ (၂၀၀၂) ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉ ရက်အထိ ဖလော်ရီဒါပြည်နယ် မီရမာမြို့ မေဗ္ဗာလောက ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း ကိုစတင်တည်ထောင် ၍ သီတင်းသုံးခဲ့သည်။

(၂၀၀၂) ခု ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၃၆၃ ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း ၇ရက်) မှ (၂၀၀၄) ခုနှစ်အထိ မေဗ္ဗာလောကဗုဒ္ဓဘာသာ အသင်းကျောင်း၌ သီတင်းသုံး၍ သာသနာတဝန်များကိုထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။

(၂၀၀၅)ခုမှ (၂၀၁၀) ခုနှစ် မတ်လအထိ မြန်မာနိုင်ငံ ရေနံချောင်းမြို့ ရွှေတောင်ပါဠိတက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် ကြီး၌ ပရယတ္တိစာပေများကို ဟောကြားပို့ချခဲ့ပါသည်။

(၂၀၁၀) ခုနှစ် မတ်လတွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဖလော်ရီဒါပြည်နယ် မီရမာမြို့ရှိ မေဗ္ဗာလောကဗုဒ္ဓဘာသာ ကျောင်းသို့ ပြန်လည်ကြွရောက်လာ၍ သာသနာတည်တံ့ရေးနှင့် ပြန်ပွားရေးတို့အတွက် အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။